

6. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez zwierzynę – inne niż „szkody łowieckie” będące przedmiotem regulacji zawartych w Prawie łowieckim.

Własność jest prawem rzeczowym i została uregulowana w Kodeksie cywilnym. Art. 140 k.c. stanowi, że w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

Rzeczą w rozumieniu art. 45 k.c. jest tylko przedmiot materialny. W doktrynie przyjmuje się, że „rzeczami są jedynie przedmioty materialne, które stanowią (mogą stanowić) samoistny przedmiot obrotu i stosunków prawnorzeczowych”. Przymiotu takiego nie posiada zwierzyna w stanie wolnym. Nie podlega ona bowiem władztwu człowieka, a co za tym idzie człowiek nie może nią swobodnie rozporządzać. Tym samym nie można mówić o własności Skarbu Państwa wolno żyjącej zwierzyny jako o własności z wszystkimi przymiotami tego prawa wynikającymi z art. 140 k.c.

Nieuregulowanie kwestii własności zwierzyny prowadziło do wątpliwości, czyją własnością są zwierzęta łowne (właściciela gruntu, na którym przebywają, czy państwa) oraz kto może nimi dysponować. Problemy te mogłyby z kolei skutkować brakiem ochrony zwierzyny przed nadmiernym pozyskaniem.

Przepis o własności zwierząt łownych Skarbu Państwa można traktować przede wszystkim jako środek, który uprawnia państwo do gospodarowania zwierzyną jako dobrem ogólnonarodowym w sposób określony w przepisach Prawa łowieckiego. Zapis ten nie stanowi natomiast podstawy do odpowiedzialności Skarbu Państwa za jakiegokolwiek szkody wyrządzone przez zwierzynę.

Odmienne interpretacja byłaby sprzeczna z wolą ustawodawcy, który kwestię odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez zwierzynę uregulował w Prawie łowieckim i ograniczył ją jedynie do odpowiedzialności za szkody w uprawach i płodach rolnych. Nie wyklucza to możliwości dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych Kodeksu cywilnego.

Warunkiem tej odpowiedzialności jest wykazanie związku przyczynowo skutkowego pomiędzy szkodą a bezprawnym działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej. W praktyce, najczęściej występującą sytuacją, są roszczenia poszkodowanych właścicieli samochodów uszkodzonych w wyniku kolizji ze zwierzyną.

Aby roszczenie było skuteczne, poszkodowany musi wykazać związek pomiędzy działaniem (lub zaniechaniem działania) osoby prawnej a faktem, iż zwierzyna znalazła się na drodze w określonym czasie i miejscu – doprowadzając do wypadku.

Dzieje się tak czasem w wyniku organizowania polowań zbiorowych w pobliżu dróg publicznych, prac przy pozyskaniu drewna w lasach a także sprzętu płodów rolnych.

W zdecydowanie przeważającej liczbie zdarzeń, nie da się jednak dowieźć takiego związku. Najczęstsze są zatem sytuacje, w których odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez zwierzynę nie będzie ponosił żaden organ.

Zasady postępowania ze zwierzyną uregulowane są w wielu aktach prawnych. Znajomość przyjętych w nich rozwiązań przez pracowników urzędów administracji rządowej i samorządowej różnych szczebli, administracji Lasów Państwowych, służb mundurowych i myśliwych niezbędna jest dla sprawnego reagowania w sytuacjach konfliktowych na styku człowiek-zwierzyna.

Należy przypuszczać, że w najbliższych latach nie zmniejszy się presja zwierzyny na tereny gęsto zaludnione. Nie należy się także spodziewać zredukowania ilości zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt łownych. Tym bardziej, należy uświadamiać społeczeństwu, jakie instytucje są powołane do działania w określonych okolicznościach, tak aby przyspieszyć czas reakcji na zaistniałe zagrożenie i uniknąć sporów kompetencyjnych pomiędzy urzędami.